

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikosrekisterilain 6 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2011 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi rikosrekisterilain 6 §:n muuttamisesta (HE 48/2011 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Jennimari Huovinen, oikeusministeriö
- toimialajohtaja Marjatta Syväterä, Oikeusrekisterikeskus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan rikosrekisterilakia muutettavaksi siten, että Oikeusrekisterikeskus voisi periä myös lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseksi pyydetystä rikosrekisteriotteesta maksun noudattaen valtion maksuperustelain periaatteita julkisten suoritteiden omakustannusarvosta. Otteesta perittävän maksun määrästä on tarkoitus säätää tarkemmin

oikeusministeriön asetuksella. Maksullisuus koskee myös kuvaohjelmaluokittelijoille annettavia rikosrekisteriotteita.

Esitys liittyy valtion vuoden 2012 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2012 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan rikosrekisterilakia muutettavaksi siten, että yksityiselle henkilölle lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain perusteella luovutettavasta rikosrekisteriotteesta perittäisiin vuoden 2012 alusta lukien valtion maksuperustelain mukainen maksu. Esityksen taustalla on vuoden 2003 alusta voimaan tullut laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä. Laki edellyttää työnantajia selvittämään hakijan

ns. rikostaustan, kun kysymys on tehtävästä, johon pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu työskentelyä alaikäisten parissa. Rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentin mukaan luovutettava ote on tällä hetkellä maksuton. Maksullisuus ulotettaisiin lainmuutoksella koskemaan myös kuvaohjelmalain mukaisena kuvaohjelmaluokittelijana toimimista varten annettavia rikostaustaotteita.

Rikosrekisteriotteita on luovutettu vuosittain 57 000—73 000 kappaletta eli yli kolminkertainen määrä alun perin arvioituun noin 20 000

kappaleen määrään verrattuna. Maksutta luovutettavat rikosrekisteriotteet aiheuttavat Oikeusrekisterikeskukselle merkittävän kustannustaan. Yksittäisen rikosrekisteriotteen käsittelystä ja luovuttamisesta Oikeusrekisterikeskukselle aiheutuvat keskimääräiset kustannukset ovat noin 13,40 euroa. Tarkoitus on, että maksu säädetään asetuksella vastaamaan todellisia kustannuksia.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kannattaa rikosrekisteriotteiden muuttamista maksullisiksi edellä mainituissa tapauksissa. Maksu perustuu todellisiin kustannuksiin, ja sen suuruutta voidaan pitää kohtuullisena yksityisen henkilön kannalta. Yksityisen henkilön pyytämä rikosrekisteriote on jo nykyisinkin eräissä tapauksissa maksullinen.

Vuoden 2012 alusta rikosrekisteriote annetaan myös opiskelijalle työssäoppimista tai harjoittelua varten. Rikosrekisteriotteen maksullisuutta ei esitetä tässä yhteydessä ulotettavaksi opiskelijoille luovutettaviin otteisiin, koska tällaisen muutoksen valmistelu ei valiokunnan saaman selvityksen mukaan ole esityksen kiireellisen aikataulun vuoksi ollut mahdollista. Valio-

kunta pitää tärkeänä, että selvitetään, onko opiskelijoille rikostaustan selvittämiseksi luovutettavia otteita perusteltua muuttaa maksullisiksi.

Valiokunta kiinnittää vielä huomiota siihen, että Oikeusrekisterikeskus ei ole saanut vuonna 2003 voimaan tulleen lain johdosta lisäresursseja rikosrekisteritehtäviin, vaikka otehakemusten määrä on ylittänyt moninkertaisesti lakia säädettyä esitetyt arviot ja on vuosittain jatkuvasti lisääntynyt. Rikosrekisterilain 6 §:ää koskeneet kuluvana vuonna hyväksytyt lainmuutokset (543/2011, 714/2011 ja 955/2011) tulevat todennäköisesti entisestään kasvattamaan otteiden kysyntää. Valiokunta pitää tärkeänä, että Oikeusrekisterikeskuksen henkilöstöresursien riittävydestä huolehditaan asianmukaisesti.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Anne Holmlund /kok
vpj. Lars Erik Gästgivars /r
jäs. James Hirvisaari /ps
Johanna Jurva /ps
Antti Lindtman /sd
Markku Mäntymaa /kok
Johanna Ojala-Niemelä /sd

Aino-Kaisa Pekonen /vas
Jaana Pelkonen /kok
Kristiina Salonen /sd
Jani Toivola /vihr
Ari Torniainen /kesk
Kaj Turunen /ps
Peter Östman /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Sivonen.